

Christine Lundstein
Politiadvokat
Innlandet Politidistrikt

18. 06. 2024

Avhør for sikring av folkehelse og rettigheter

Viser til sak 16277227 som ble opprettet etter at justisminister, statsminister, og andre som er ansvarlige for norsk ruspolitikk fikk cannabis i posten. Når det gjelder rammene for avhør har politibetjent Marie Hetty begrenset politiets interesse til å gjelde skyldspørsmålet. Ifølge Hetty vil politiet i hovedsak vite hvem som har sendt brevene med hasj og det vil ikke være anledning til en bredere fremstilling av politiske standpunkt mv. Dette er føringer fra påtaleansvarlig som er feilaktig tolket med utgangspunkt i regelen om formålsstyrt etterforskning (strpl. § 226) og Riksadvokatens rundskriv om etterforskning (RA-1999-3), og AROD vil beskrive konsekvensene for rettsstaten om politiet ikke våkner til ansvar.

Politiets ansvar for rettssikkerhet

AROD har med sivil ulydighet gitt politiet en sak som kan rette opp i større konstitusjonell skjevutvikling. I 60 år har politikerne sett vekk fra forskning og rettsprinsipper for å straffe på rusfeltet, men forbindelsen til fortidens vilkårlige forfølgelse har vært beskrevet av kriminologi og retts sosiologi i over 40 år og politiet kan ikke begrense etterforskningen til et spørsmål om loven er brutt. Politiloven og etiske retningslinjer er klar på at politiet har et større ansvar for rettssikkerheten enn dette, for er ikke ledelsessvikt og straff på tilbakeviste premisser rettsrelevante fakta som er av avgjørende interesse når målet for etterforskningen er «å etablere grunnlag for at påtalemyndigheten (og eventuelt senere retten) kan vurdere om en straffebestemmelse er overtrådt, og om gjerningsmannen fyller de tre øvrige hovedvilkår for straff: kravet til subjektiv skyld (forsett, uaktsomhet m.v.), kravet om tilregnelighet og at det ikke foreligger noen straffrihetsgrunn (for eksempel nødverge eller nødrett)»?

Det er dette som er retningslinjene for politiet. Når straffefrihetsgrunner er gjort gjeldende er det på dette grunnlaget at føringer skal legges, og etter at rapporter i over 20 år har redegjort for det manglende straffegrunnlaget er slike føringer som ignorerer et større bilde en feiltolkning i tyranniets tjeneste. *Offentlig panikk, som er dokumentert av Rusreformutvalget,*

kan nemlig ikke videreføres uten svikt i ledelse. I den grad panikk har definert utviklingen, vil ikke rettssikkerhet være ivaretatt. I stedet vil tyranniske tendenser uforholdsmessig definere lovgivningen og politiet må «enten alene eller sammen med andre myndigheter verne mot alt som truer den alminnelige tryggheten i samfunnet».

Det er dette som er politiets oppgave i tider med panikk. Politiloven er grunnlovens fremste forsvarsverk mot tyranniet og justisministeren har fått cannabis i posten ikke bare fordi Justis- og beredskapsdepartementet i over 20 år har sviktet fagansvar, men fordi tiltale åpner for rettssikkerhetsgarantier og vitneplikten er like klar som forbindelsen til fortidens vilkårlige forfølgelse.

Å bruke Riksadvokatens rundskriv som unnskyldning for å begrense politiets etterforskning fremstår derfor som lite gjennomtenkt. Siden 2009 har de forfulgte på rusfeltet gjort gjeldende rettsstatens beskyttelse og 500.000 omstridte straffesaker sto på spill da Statsadvokat Sturla Henriksbø i 2022 satte 200 års rettshistorie til side ved å beskytte forbudet fra konstitusjonell kritikk. Siden har ikke bare usikkerheten på rusfeltet økt, men rettsstaten har vært uten konstitusjonell ankring, og AROD har et titalls ganger forsøkt å rette opp skjevheten ved å invitere Riksadvokaten og Oslo Statsadvokater til å straffeforfølge brudd på terskelverdier.

Det var derfor ti brev ble sendt ut til de ansvarlige for ruspolitikken. *Ledesssvikt er og forblir problemet som muliggjør vilkårlig forfølgelse på rusfeltet,* og etter at Henriksbø saboterte et effektivt rettsmiddel har Innlandet Politidistrikt et særskilt ansvar for avklaring av etterkrigstidens viktigste juridiske spørsmål. I 15 år har Norge sviktet folkerettslige forpliktelser fordi systemaktører ikke vil gå i seg selv, og at påtaleansvarlig legger opp til helt feil føringer fremgår av Riksadvokatens prioriteringer for 2024 som pålegger statsadvokatene å fremme for domstolene avklaring av en nedre grense for avhengighetsbegrepet, hvilket ikke kan gjøres uten en rettighetsanalyse. Det er en slik analyse som sakens føringer – riktig tolket – legger opp til, og svært mye står på spill.

Innlandet Politidistrikt har fått denne saken fordi konstitusjonelle forhold er omstridt og fordi det for allmennheten er tilstrekkelig tvil om at rettssikkerheten er forsvarlig ivaretatt gjennom Oslo Statsadvokatembeter. Riksadvokaten har på dette grunnlaget gitt Innlandet i oppdrag å løse en større floke for lov og rett, og dere har så langt løst oppgaven godt. To ganger allerede har Innlandets politijurister [forsvart](#) rettsstaten ved å stanse Sturla Henriksbø og Oslo Statsadvokaters vendetta mot grunnlovsforsvarere, og det er viktig at sunn dømmekraft også i denne omgang utvises.

Så langt er det vi har sett fra politiet nær komisk. Til tross for at brevene forklarer alt, har etterforskerne lagt ned større innsats for å finne ut hvem som sendte dem ved å analysere materiale i flere brev. Politiet har ikke bare fått fagfolk og eksperter til å undersøke fingeravtrykk og DNA, men utført sammenligner av håndskrift, ark, og printer for å finne ut om det er samme avsender. Mye tid og penger er brukt på å stadfeste det åpenbare – hvem

som sendte cannabis – men har dere kontaktet fagfolk og eksperter for å avklare en eventuell forbindelse til fortidens vilkårlige forfølgelse? Har dere avhørt justisdepartement og regjering og andre som har mottatt cannabis om faktagrunnlaget for ruspolitikken og vet politiet om de erkjenner forbindelsen til fortidens vilkårlige forfølgelse?

Det er tross alt dette som er stridens kjerne. Historisk og prinsipiell kontekst ugyldiggjør straffelovens § 231 og Bevis A er dokumentarserien [Moving a Nation Forward](#), Bevis B er boken [Human Rising](#), og Bevis C er boken [To Right a Wrong](#).

Det er på dette grunnlaget at loven utfordres. Bevis A gjør det lett for sakens aktører å få oversikt, og ved motforestillinger vil Bevis B og C belyse forbudets manglende konstitusjonelle plattform. Om ikke politiet har vurdert forbindelsen til fortidens vilkårlige forfølgelse, må dere gjøre det før planlagt avhør, for tiden som trengs til rådighet avhenger av om politiet erkjenner denne forbindelsen og tar ansvar derfra.

Veien videre

Om politiet erkjenner denne forbindelsen er 3,5 timer i avhør tilstrekkelig, slik politiet har foreslått. Hvis ikke vil forsvaret ha så mye tid som trengs til å avgjøre viktige nyanser og både etterforsker og påtaleansvarlig må være til stede for videodokumenterte avhør. I tider med panikk er man enten forræder, medløper, eller grunnlovsforsvarer, og utfyllende avhør vil hjelpe politiet med en plass blant de siste. Alternativt vil fokus på en større blindsoner gjøre det ubehagelig å motarbeide rettsstatsgarantier, slik Statsadvokat Henriksbø og Oslo Statsadvokatembeter har gjort, for hvordan kan ansatte være sikre på at etaten går frem så hensynsfullt som mulig overfor befolkningen når andre land regulerer cannabismarkedet for å beskytte folkehelse og mindre inngripende tiltak ikke er forsøkt?

Ikke bare viser [rapporter](#) at jo mer politiet griper inn på rusfeltet desto verre er resultatet, men Rolleforståelsesutvalget gjør klart at rettighetsjuss systematisk har blitt nedprioritert på bekostning av styringsjuss, hvilket avslører politikken manglende konstitusjonelle grunnlag. Verden beveger seg derfor i retning av regulerte markeder, og for å bøte på regjeringens feilslåtte politikk står over 100 norske brukere opp for selvbestemmelse og rettsikkerhet gjennom en nasjonal [cannabisklubb](#). Samtlige løsriver seg en korrupt politisk prosess, og om politiet ikke behandler denne saken korrekt vil flere følge, med større konstitusjonell fallhøyde. Systemet vil minelegges med en feilaktig kriminalisert substans, helt til rettsstatens garantier respekteres, og så snart politiet har integritet til å stå opp for effektiv minoritetsbeskyttelse er neste skritt å avklare om mottagerne av brevene erkjenner forbindelsen til fortidens vilkårlige forfølgelse. Forsvarets bevisoppgave avhenger av om sakens aktører vedkjenner seg denne forbindelsen, og antall dager i retten utmåles derfra. Riksadvokaten har tidligere mottatt et [rammeverk](#) for rettsforhandlinger, og hvis ikke justisdepartement og regjering erkjenner forbindelsen mellom ruspolitikken og fortidens vilkårlige forfølgelse må politiet respektere rettsstatsgarantier. Det betyr at justisminister og statsminister med flere må vitne for en uavhengig, upartisk, og kompetent rett – og at

ansvarlighetsloven kommer til anvendelse om ikke regjering og departement kan svare for seg på [rettighetsspørsmål](#).

De føringer som feilaktig foreligger må altså opphøre umiddelbart om politiet ikke skal svikte ansvar for rettssikkerheten. I tider med panikk er den største trussel et ukritisk politi, og konstitusjonell ankring er bare mulig så lenge slike føringer som påtaleansvarlig jurist prøver seg på unngås. Politiet har i dette brevet fått all informasjon som trengs for å forstå alvoret i å beskytte et korrupt system mot konstitusjonell kontroll, og om ikke føringer endres vil etterforsker og påtaleansvarlig holdes ansvarlig for å sabotere et effektivt rettsmiddel.

Alt for lenge har politikere straffet på tilbakeviste premisser. Alt for lenge har politiet ignorert forbindelsen til fortidens vilkårlige forfølgelse for å unnslippe konflikt, og alt for lenge har effektiv minoritetsbeskyttelse uteblitt. Det gir til syvende og sist allikevel ikke mer mening å jakte på narkotikalovbrytere enn homofile og uteliggere, og forsvaret ser frem til avhør så snart politiet har reflektert over ruspolitikkenes historiske og prinsipielle kontekst.

Med hilsen

A handwritten signature in black ink that reads 'Roar Mikalsen'. The signature is fluid and cursive, with the first name 'Roar' and last name 'Mikalsen' clearly distinguishable.

Roar Mikalsen

Leder for Alliansen for rettighetsorientert ruspolitikk